

Antopäivä
07.10.2019

Päätösnumero
19/0363/1

Diaarinumero
01692/16/2207

Asia Hallintoriita

Hakija Jussi Rajaniemi, Kokkola

Vastaaja Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Rajaniemi on vaatinut, että hallinto-oikeus vahvistaa, että Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymällä ei ole ollut kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 2 luvun 3 §:n mukaista perustetta ottaa Rajaniemeä toistuvasti peräkkäin määräaikaiseen opettajan virkasuhteeseen.

Lisäksi Rajaniemi on vaatinut, että Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä on velvoitettava korvaamaan hänen asianosais- ja oikeudenkäyntikulunsa laillisine viivästyskorkeineen. Oikeudenkäyntikulujen määrä on hakemuksen jättämiseen mennessä ollut 750 euroa.

Vaatimuksen perusteet

Rajaniemi on toiminut Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymässä määräaikaisena opettajana 1.8.2005 alkaen. Virkamääräykset on annettu seuraaville ajanjaksoille: 1.8.2006 - 31.7.2007, 1.8.2007 - 31.7.2008, 1.8.2008 - 31.7.2009, 1.8.2009 - 31.7.2010, 1.9.2010 - 31.5.2011, 1.8.2011 - 31.7.2012, 1.8.2012 - 31.7.2013, 1.8.2013 - 31.7.2016 ja 1.8.2016 - 31.5.2017. Määräaikaiset virkasuhteet ovat jatkuneet keskeytyksettä aina vuoteen 2010 saakka siten, että virkasuhde on päätetty edellisenä päivänä ennen uuden määräaikaisen virkasuhteen alkamista. Vuonna 2010 päättyneen ja alkaneen virkasuhteen välissä on ollut kuukauden mittainen tauko. Vuonna 2010 alkanut virkasuhde on ilmeisesti säästösyistä katkaistu ennen kesäkeskeytyksen alkua, jolloin Rajaniemeltä on jäänyt kesäajan palkka saamatta.

Vuodesta 2005 vuoteen 2016 saakka jokaisessa Rajaniemen palvelussuhdetta koskevassa määräyskirjassa määräaikaisuuden perusteeksi on kirjattu asetuksen edellyttämän kelpoisuuden puuttuminen. Kelpoisuuden puuttuminen on tarkoittanut Rajaniemen kohdalla pedagogisia opintoja. Rajaniemellä on tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto. Puuttuvan kelpoisuuden poistamiseksi Rajaniemi on hakeutunut opiskelemaan Jyväskylän opettajakorkeakouluun. Rajaniemi on suorittanut pedagogiseen kelpoisuuteen tähtäävät opinnot 14.4.2014 ja saanut asetuksen 986/1998 5 luvun 13 §:n mukaisen kelpoisuuden.

Vaikka Rajaniemi on suorittanut vuonna 2014 opettajan pedagogiset opinnot, on Rajaniemelle kirjoitettu uusi määräaikainen virkasuhde aikavälille 1.8.2016 - 31.5.2017. Rajaniemi on edelleen jäänyt ilman kesäkeskeytyksen mukaista palkkaa. Tähän päätökseen ei ole kirjoitettu minkäänlaista kunnallisen viranhaltijalain 2 luvun 3 §:n mukaista määräaikaperustetta.

Rajaniemi on viitannut Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden perusteettomia määräaikaisia virkasuhteita koskevaan päätökseen numero 15/0721/2 (diari-numero 10424/14/2207), jossa on katsottu muun muassa, että pedagogisten opintojen puuttuminen ei ole ollut viranhaltijalain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu peruste viranhaltijan ottamiseen määräaikaiseen virkasuhteeseen.

Viimeisimmän päätöksen määräyskirjassa määräaikaperusteeksi on kirjattu vain Dynastian päätös nro 88. Edellä mainittua kirjausta ei voida pitää kunnallisen viranhaltijalain 2 luvun 3 §:n 2 momentin mukaisena perusteena. Jo pelkästään tällä perusteella Rajaniemellä olisi oikeus hakea korvausta perusteettomasta määräaikaisesta virkasuhteesta.

Toistuvien määräaikaisten virkasuhteiden syynä ei ole ollut Rajaniemen oma pyyntö tai aidosti avoinna olevaan virkasuhteeseen kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen tilapäisesti tai muukaan siihen rinnastettava kunnan toimintaan liittyvä määräaikaista virkasuhdetta edellyttävä seikka. Myöskään tehtävän luonne ei ole edellyttänyt eikä edellytä määräaikaisen palvelussuhteen käyttämistä, sillä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymässä opiskelijamäärät tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnon osalta on pysyneet keskimäärin samana. Rajaniemellä on ollut opetustunteja aikavälillä 2002 - 2016 keskimäärin 24 opetustuntia viikossa. Voimassa olevan OVTES:n mukainen kauppaoppilaitoksen viranhaltijaa koskeva työaika on keskimäärin 20 opetustuntia viikossa. On siis selvää, että määräaikaisissa virkasuhteissa tehtyä opetustyötä on ollut paljon, eivätkä tehtävät ole olleet tilapäisiä, eikä opiskelijamäärissä ole ollut sellaista epävarmuutta, joka edellyttäisi määräaikaisen virkasuhteen käyttöä ja vastaava työ on ollut olemassa ennen määräaikaisia virkasuhteita. Työ on ollut pysyvää ja jatkuvaa. Näin ollen Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymällä ei ole ollut kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 3 §:n mukaista perustetta ottaa Rajaniemeä toistuvasti määräaikaiseen virkasuhteeseen. Rajaniemi olisi tullut valita toistaiseksi voimassa olevaan tehtävään heti sen jälkeen, kun hän on suorittanut opettajan pedagogiset opinnot tai viimeistään 1.8.2016.

Kunnallisen viranhaltijalain säännösten tarkoituksena on viranhaltijan suojaaminen. Kunnan harkintavaltaa palvelussuhteita koskevissa asioissa on hallitusmuodon perusoikeussäännöksiinkin nojautuen rajoitettu kunnallisella viranhaltijalain

tijalailla. Suojaamistavoite vahvistaa vaatimusta lain säännösten suppeasta tulkinnasta. Vaikka hallintolainkäytössä ei sinänsä tunneta todistustaakka-säännöksiä, seuraa viranhaltijakin suojaamistavoitteesta myös se, että kuntayhtymän työnantajana on osoitettava toimineensa lainmukaisesti. Määräaikaiseksi ottaminen tulee selvästi perustua ennakolta tehtyihin suunnitelmiin, ennusteisiin tai päätöksiin, ja nämä todelliset perusteet tulee olla selvästi kirjattuna määräaikaisiin virkamääräyksiin. Jos sallittaisiin työnantajan esittää jälkikäteen tekaistuja perusteita määräaikaisille virkasuhteille, koko viranhaltijalain 3 §:n tarkoitus menettäisi merkityksensä. Lain tarkoituksena on nimenomaan ollut, että virkasuhteet ovat kuntasektorilla vakinaisia. Näin ollen myös viranhaltijalain yksittäisten säännösten tulkinnan tulee olla virkamiehen palvelussuhdeturvaa korostava.

Rajaniemi on viitannut eduskunnan hallintovaliokunnan palvelussuhdeturvalaista antamaan lausuntoon 2/1997 vp, jossa on todettu, että tilanteessa, jossa tuntiopettajan työn voidaan kohtuudella tietää jatkuvasti riittävän, kunnalla on velvoite ottaa tuntiopettaja vakinaiseen virkasuhteeseen. Palvelussuhdeturvalain esitöitä sovelletaan myös 1.11.2003 voimaan tulleeseen kunnalliseen viranhaltijalakiin. Hallintovaliokunta on palvelussuhdeturvalakia koskevassa mietinnössään HaVM 10/1996 vp todennut, että vakinaiset virkasuhteet ovat kuntasektorilla pääsääntö, josta määräaikainen virkasuhde merkitsee poikkeamista. Hallintovaliokunta on viitannut mietinnössään virkamiehen erityisaseman perusteiden osalta valtion virkamieslain säätämiseen liittyvän hallintovaliokunnan mietinnön 5/1994 vp yleisten kannanottojen kohtaan 1.2 myös palvelussuhdeturvalain yleisperusteluina. Mainitussa mietinnössä hallintovaliokunta on todennut, että virkamiehillä tulee virkasuhteen erityisluonteen vuoksi olla vahva palvelussuhdeturva, jonka tulee perustellusti olla vahvempi kuin työsopimuslain mukainen työsuhdeturva. Valiokunta on katsonut, että palvelussuhdeturva on yksittäisistä säännöksistä muodostuva kokonaisuus, joten yksittäisen säännöksen tulkinnassa on otettava huomioon vahvan palvelussuhdeturvan vaatimus. Siten myös palvelussuhdeturvalain yksittäisten säännösten tulkinnan tulee olla virkamiehen palvelussuhdeturvaa korostava.

Rajaniemi on viitannut korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuihin KHO 2009/3326, KHO 2008/2546, KHO 2008/2436, KHO 2005/2828, KHO 2003/2871 ja KHO 2000/2941.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän johtaja on antamassaan selityksessä vaatinut, että Rajaniemen vaatimukset on hylättävä. Mikäli koulutusyhtymän katsottaisiin toimineen vastoin kunnallisesta viranhaltijasta annettua lakia, ei Rajaniemelle tule maksaa hänen vaatimaansa korvausta, vaan kuuden kuukauden korvaus. Rajaniemelle ei tule määrätä korvausta meneillään olevasta virkasuhteesta. Korvauksen vaatimisoikeus ennen 14.6.2016 päättyneistä virkasuhteista on vanhentunut.

Perusteena viranhoitomääräysten määräaikaisuudelle aikavälillä 1.8.2006 - 31.7.2016 on ollut asetuksen edellyttämän kelpoisuuden puuttuminen. Määräaikaisia viranhoitomääräyksiä on tuolla aikavälillä ollut yhteensä 8 kappaletta. Viranhoitomääräyksistä kaksi on ollut sivutoimisia, ajanjaksoina 2010 - 2011 ja 2013 - 2016. Käytännössä tuntimäärät ovat ylittäneet sivutoimisuuden rajat

lukuvuodesta 2014 - 2015 lähtien. Sivutoimisuuksienkin aikana opetus on kuitenkin pystytty järjestämään oppilaitoksen muiden opettajien työpanoksia hyödyntäen. Päätöksillä ottaa Jussi Rajaniemi määräaikaisiin virkasuhteisiin 1.8.2006 - 31.7.2016 ei ole loukattu Rajaniemen oikeuksia kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 3 §:ssä mainitulla tavalla. Päätökset ovat olleet Rajaniemen edun mukaisia, koska päätöksiä tehtäessä Rajaniemeä ei olisi voitu valita toistaiseksi voimassa olevaan virkaan, jos viran perustamiselle olisi ollut tarve ja virka olisi perustettu.

Perusteet määräaikaiselle viranhoitomääräykselle ajanjaksolle 1.8.2016 - 31.5.2017 on kirjattu ammattiopiston rehtorin päätökseen numero 88/2016, johon on viitattu viranhoitomääräyksessä. Perusteita ei ole kirjattu viranhoitomääräykseen viittausta tarkemmin, mutta perusteet on saatettu Rajaniemelle tiedoksi rehtorin päätöksellä. Se, että päätöksen perusteet ovat olleet Rajaniemen tiedossa, on osoitettavissa Rajaniemen yhtymähallitukselle osoittamasta 27.6.2016 päivätyssä oikaisuvaatimuksesta.

Rehtorin päätöksessä numero 88/2016 on kuvattu määräaikaisuuden perusteeksi muun muassa koulutusyhtymän palveluksessa olevien kelpoisten ja vakituisessa palvelussuhteessa olevien tieto- ja viestintätekniiikan opettajien ja kouluttajien osittainen projekteissa kiinnitettynä oleminen, ammatillisen koulutuksen reformin tuomat muutokset opettajamääriin sekä se, että lukuvuoden 2017 - 2018 koulutustarjonnasta ei keväällä 2016 ole ollut olemassa päätöksiä.

Rajaniemi on tehnyt rehtorin päätöksestä oikaisuvaatimuksen yhtymähallitukselle. Koulutuskuntayhtymä on seuraavalla tavalla tarkentanut rehtorin päätöksen perusteita ja niiden taustoja sekä perusteita yhtymähallituksen tekemälle päätökselle hylätä oikaisuvaatimus.

Koulutusyhtymän palveluksessa on kesällä 2016 ollut yhteensä seitsemän kelpoista, vakinaisessa palvelussuhteessa olevaa tieto- ja viestintätekniiikan opettajaa ja kouluttajaa. Heidän työpanostaan on ollut osittain sidottuna eri projekteihin pääosin vuoden 2017 loppuun ja osittain vuoden 2018 kesäkuuhun. Projekteihin tehtävä tuntimäärä on vähentynyt Rajaniemen määräaikaisuuden aikana ja erityisesti määräajan päättymisen jälkeen vuoden 2017 loppuun mennessä. Projektien päätyttyä arviolta kahden vakituisessa palvelussuhteessa olevan kouluttajan työpanosta on taas irrotettavissa enemmän opetustyöhön tai vaihtoehtoisesti oltaisiin tilanteessa, jossa työnantaja harkitsisi irtisanomista työn vähenemisen perusteella.

Kesäkuussa 2016 on ollut tiedossa, että keväällä 2017 seuraavan lukuvuoden koulutuksia ja opettajien työvelvollisuuksia suunniteltaessa tieto- ja viestintätekniiikan opettajien työnkuvia ja tehtävien jakautumista opetukseen ja projekteihin on jälleen tarkasteltava uudelleen. Syynä tähän ovat olleet vuoteen 2017 ja siitä eteenpäin kohdistuvat entistä merkittävämmät rahoitusleikkaukset sekä ammatillisen koulutuksen reformin tavoitteet. Tehostaminen on ollut väistämätöntä myös taloudellisten edellytysten merkittävän heikkenemisen vuoksi. Nämä keskeiset muutokset taloudellisissa ja toiminnallisissa edellytyksissä ovat olleet ennakoitavissa kesästä 2015 lähtien. Lukuvuonna 2016 - 2017 projekteissa osittain toimivien vakinaisten opettajien työpanoksen jakautumista projekteihin ja opetukseen oli tarkasteltava uudelleen lukuvuotta 2017 - 2018 koskien keväällä 2017. Sama koski myös muiden koulutusyhtymän opettajien

työpanoksen tarkastelua. Oli erittäin todennäköistä, että Rajaniemelle ei tulisi riittämään lukuvuonna 2017 - 2018 viran edellyttämää tuntimäärää. Tämä on pystytty ennakoimaan kesällä 2016.

Koulutusyhtymässä on käyty neljät yhteistoimintaneuvottelut taloudellisista ja tuotannollisista syistä vuosien 2013 - 2016 aikana ammatilliseen koulutukseen kohdistuneiden rahoitusleikkausten vuoksi. Koska taloudelliset toimintaedellytykset ovat heikentyneet merkittävästi ja heikentyvät edelleen, koulutuksen järjestäjän on arvioitava koko ajan toimintansa kokonaisuutta myös tulevaisuuden tilanteiden näkökulmasta. Koska tieto- ja viestintätekniikan opettajia Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymässä on keväällä 2016 ollut vakinaisessa palvelussuhteessa vähintäänkin se määrä, joka tulevassa toiminnassa tarvitaan, on määräaikaiselle virkamääräykselle ollut riittävä peruste Rajaniemen kohdalla. Se, että kelpoisten tieto- ja viestintätekniikan opettajien osaamisalueet eivät ole aivan samat kuin Rajaniemellä, ei ole velvoittanut työnantajaa vakinaistamaan Rajaniemen virkasuhdetta tai edes avaamaan virkaa julkiseen haakuun. Yhteistoimintaneuvotteluissa työnantajalla on velvollisuus kouluttaa vakituksessa palvelussuhteessa olevia työntekijöitä tai viranhaltijoita uusiin tehtäviin irtisanomisen välttämiseksi.

Yhteistoimintaneuvottelut ja toimenpiteet ovat kohdistuneet lähtökohtaisesti koko koulutusyhtymän henkilöstöön. Pääosa henkilöstön vähentymästä on tapahtunut määräaikaisuuksien päättymisten ja eläköitymisten kautta. Irtisanomisia on toimeenpantu 40, joista 13 on kohdistunut opetushenkilöstöön. Keväällä 2016 on tehty arvio koko henkilöstön lomauttamisesta, mihin ei kuitenkaan ole päädytty. Säästöjä on haettu muun muassa tarjoamalla mahdollisuutta lomarahojen vaihtamiseen vapaaksi. Opetushenkilöstön osalta säästöjä on useita vuosia haettu pääosin leikkaamalla ylitunteja niiltä, joilla niitä on ollut runsaasti. Henkilötyövuosimäärä ammattiopistossa, jossa Rajaniemi työskentelee, on vähentynyt 32:llä vuodesta 2015 vuoteen 2016.

Yhdenvertaisuuden näkökulmasta Rajaniemen kanssa samankaltaisessa tilanteessa on ollut kaksi muuta määräaikaisen viranhoitomääräyksen vuosiksi 2013 - 2016 saanutta opettajaa, joilta on puuttunut asetuksen mukainen kelpoisuus. Kun määräaikaisuudet ovat päättyneet 31.7.2016, toiselle näistä kahdesta koulutuskuntayhtymä ei ole pystynyt tarjoamaan työtä tuotannollisista syistä ja toiselle on annettu virkamääräys opintovapaan viransijaisuuteen ajalle 1.8.2016 - 31.5.2017.

Rajaniemi on antamassaan vastineessa esittänyt muun muassa, että hänen työnsä luonne on pysyvää. Vaikka lähtökohtaisesti Rajaniemi on ollut vuosina 2010-2011 ja 2013-2014 sivutoiminen opettaja, päätoimisuus on täyttynyt sijaisuuksien ja lisäopetuksen johdosta. Esimerkiksi lukuvuonna 2013 - 2014 Rajaniemi on pitänyt 82,5 tuntia lisäopetusta sekä tuurauksia, joten päätoimisuus on ylittynyt näiltä osin. Sama tilanne on ollut lukuvuonna 2010 - 2011. Lukuvuodelta 2013 - 2014 ei ole maksettu lomarahaa, vaikka päätoimisuus on täyttynyt. Sivutoimisuuksien aikana oppilaitoksen muut opettajat eivät ole hoitaneet Rajaniemen työtehtäviä, vaan ne on ostettu ulkopuolelta.

Lukuvuosille 2017 - 2018 ja 2018 - 2019 ei ole ollut tiedossa leikkauksia nuorisosteen datanomikoulutuksen aloituspaikkoihin. Keski-Pohjanmaan ammattiopisto- ja aikuiskoulutus ovat eri organisaatioita. Ammattiopistossa ollaan

virkasuhteessa ja aikuisopistossa työsuhteessa. Kuten työnantaja on kertonut, kaikki kelpoisuudet täyttävät kouluttajat ovat toimineet projekteissa 30.6.2018 asti. Näin ollen ei ole ollut olemassa perustetta määräaikaisuudelle, ottaen huomioon, että projektitoiminta on vakiintunutta toimintaa Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymässä. Vaikka yleisesti opettajien tuntimäärät ovat vähentyneet, tieto- ja viestintätekniikan opettajien tuntimäärät ovat ennemminkin kasvaneet.

Yhteistoimintaneuvotteluilla ei ole ollut vaikutusta Rajaniemen työnkuvaan, työmäärään tai ansiotasoon. Työn jatkuminen ei missään vaiheessa ole ollut kyseenalaista. Rajaniemen pitämät oppitunnit ovat jatkossakin olemassa, koska hänen opettamalleen opintoalalle ei ole suunnattu leikkauksia. Kesäajan palkan menettäminen johtaa epätasa-arvoiseen kohteluun muuhun päätoimiseen ope-
tushenkilöstöön verrattuna.

Viranhaltijalain 3 §:n tarkoitus on korostaa sitä, että viranhaltija tulee ottaa virkasuhteeseen ensi sijassa toistaiseksi. Se, että Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä perustelee määräaikaisuutta mahdollisesti tulevilla leikkaustarpeilla, ei täytä viranhaltijalain 3 §:n 2 momentin mukaista perustetta. Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymällä ei ole ollut aiemmin ja tai viimeistään siitä saakka, kun Rajaniemi on tullut kelpoiseksi suoritettuaan opettajan pedagogiset opinnot, viranhaltijalain 1 luvun 3 §:n mukaista perustetta ottaa Rajaniemeä määräaikaiseen virkasuhteeseen.

Rajaniemi on hallinto-oikeudelle 8.6.2017 saapuneessa kirjelmässä muuttanut hakemustaan siten, että vahvistuskanne on muutettu suorituskanteeksi seuraavasti:

Rajaniemi on vaatinut, että Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä veloitetaan suorittamaan hänelle kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 2 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla 20 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, koska hänet on ilman pätevää syytä otettu toistuvasti peräkkäin määräaikaiseen päätoimisen tuntiopettajan virkasuhteeseen. Rajaniemi on uudistanut oikeudenkäyntikuluvaatimuksensa. Oikeudenkäyntikulujen määrä on ollut 1.500 euroa.

Perusteluina Rajaniemi on uudistanut vahvistuskanteessa esitetyn ja esittänyt lisäksi seuraavaa:

Vahvistuskanteen jättämisen ja 29.3.2017 jätetyn vastineen jälkeen, on Rajaniemen määräaikaisessa virkasuhteessa tapahtunut olosuhteen muutos. Rajaniemen määräaikainen virkasuhde on päättynyt 31.5.2017. Koska olosuhteet ovat muuttuneet siten, että Rajaniemen määräaikainen virkasuhde on päättynyt, eikä häntä ole valittu Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymässä avoimna olleeseen tieto- ja viestintätekniikan päätoimisen tuntiopettajan virkasuhteeseen, eikä hänelle ole myöskään tarjottu määräaikaista virkasuhdetta, tulee vahvistuskanne muuttaa suorituskanteeksi.

Omalta osaltaan se, että Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymässä on ollut avoimna aikavälillä 28.4. - 14.5.2017 toistaiseksi voimassa oleva tieto- ja viestintätekniikan virkasuhde, ilmentää sitä, ettei Rajaniemen työn luonne ole ollut määräaikaista. Opiskelijamäärissä ei ole tapahtunut muutosta. Virkasuhteen määräaikaisuuksille ei ole ollut olemassa kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 2 luvun 3 §:n 2 momentissa määrättyä perustetta.

Koska Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä on ottanut Rajaniemen ilman pätävää syytä toistuvasti peräkkäin määräaikaisiin virkasuhteisiin, tulee Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä velvoittaa maksamaan Rajaniemelle kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 2 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla korvausta. Rajaniemi on useiden vuosien ajan ollut tilanteessa, jossa määräaikainen virkasuhde on päättynyt keväisin ja jatkunut syksyin. Näin ollen Rajaniemi ei pääosin ole saanut kesän ajalta palkkaa. Tämä on aiheuttanut Rajaniemelle taloudellista vahinkoa, joka pitää ottaa huomioon korvausta määrättäessä.

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän johtaja on antamassaan selityksessä vaatinut Rajaniemen vaatimusten hylkäämistä.

Koulutusyhtymä on viitannut 27.1.2017 antamaansa vastineeseen, jossa on esitetty tilannearvion keväällä 2016 olleen sen kaltainen, että määräaikaisuudelle 1.8.2016 -31.5.2017 on ollut lain mukaiset perusteet. Keväällä 2017 tilanne on arvioitu uudelleen ja tilannearvion perusteella virkasuhde on avattu julkisesti haettavaksi kuten viranhaltijalain 4 § edellyttää. Säästötoimet olivat parantaneet talouden tilannetta siten, että uusia yhteistoimintaneuvotteluja ei oltu käynnistämässä. Kyseisen alan koulutukselle todettiin edelleen olevan tarvetta. Opettajien määrää katsottiin tarpeelliseksi lisätä siten, että yksi päätoimisen tuntiopettajan virkasuhde toistaiseksi voimassa olevana päätettiin avata julkisesti haettavaksi. Tällöin myös Rajaniemellä oli mahdollisuus hakea toistaiseksi voimassa olevaan virkasuhteeseen, johon hän oli saavuttanut kelpoisuuden.

Rajaniemen määräaikaisuuden perusteena on ollut asetuksen edellyttämän kelpoisuuden puuttuminen määräaikaisuuden 31.7.2016 päättymiseen saakka. Viimeisintä määräaikaisuutta 1.8.2016 - 31.5.2017 määriteltäessä vaihtoehtona olisi ollut laittaa paikka jo silloin julkisesti haettavaksi, mutta ammatillista koulutusta koskevan muutosvaiheen ja taloudellisten edellytysten merkittävän heikkenemisen vuoksi koulutusyhtymän toimintaedellytyksiin oli odotettavissa muutoksia, mistä syystä paikka tuolloin täytettiin määräaikaisesti. Yhteistoimintaneuvottelujen tilanteen vuoksi määräaika on määritelty päättymään lukuvouden opetuksen päättymiseen 31.5.2017. Muina vuosina määräaikaisuudet ovat päättyneet 31.7. ja uudet määräaikaisuudet alkaneet 1.8., joten Rajaniemen vaatimuksessaan esittämä lausuma, että hän ei pääosin olisi saanut kesän ajalta palkkaa, ei pidä paikkaansa.

Rajaniemelle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen. Vastinetta ei ole annettu.

Koulutusyhtymän yhtymähallitus on antamassaan selityksessä vahvistanut koulutusyhtymän johtajan 27.1.2017 ja 21.6.2017 antamat selitykset. Yhtymähallituksen selitys on annettu tiedoksi Rajaniemelle.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus velvoittaa Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän maksamaan Rajaniemelle seitsemän kuukauden palkkaa vastaavan korvauksen. Vaatimus hylätään muilta osin.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan viranhaltija voidaan ottaa määräajaksi vain viranhaltijan omasta pyynnöstä tai jos määrääjäksi ottamisesta on erikseen säädetty taikka tehtävän luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkasuhteeseen kuuluvien tehtävien hoidon järjestäminen tai muu näihin rinnastettava kunnan toimintaan liittyvä määräaikaista virkasuhdetta edellyttävä seikka sitä vaatii.

Saman pykälän 3 momentin mukaan viranhaltijalla, joka on ilman 2 momentin mukaista perustetta otettu määräajaksi tai joka on ilman perusteltua syytä toistuvasti otettu peräkkäin määräajaksi, on oikeus saada virkasuhteen päättyessä vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvausvaatimus on esitettävä kuuden kuukauden kuluessa virkasuhteen päättymisestä.

Opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 23 §:n 1 momentin mukaan sen estämättä, mitä muualla mainitussa asetuksessa säädetään, opetusta voidaan väliaikaisesti enintään vuoden ajaksi määrätä antamaan henkilö, jolla on riittävä koulutus ja tehtävän edellyttämä taito. Tällainen henkilö voidaan kuitenkin määrätä antamaan opetusta yli kuuden kuukauden ajaksi vain, jos tehtävän edellyttämät kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä ei ole määräystä annettaessa saatavilla tai jos siihen on muu erityinen syy.

Saman pykälän 3 momentin (1168/2010) mukaan sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään voidaan lain 13 §:ssä tarkoitettua ammatillisten opintojen opetusta määrätä enintään kahden vuoden ajaksi antamaan henkilö, jolla on opetustehtävän edellyttämä riittävä koulutus ja vahva käytännön ammattitaito. Tällainen henkilö voidaan määrätä antamaan opetusta yli vuoden ajaksi vain, jos opetustehtävän edellyttämät kelpoisuusvaatimukset täyttäviä henkilöitä ei ole saatavilla tai jos siihen on muu erityinen syy.

Asiassa saatu selvitys

Rajaniemi on ollut nimitettynä ammattioppilaitoksen opettajan määräaikaisiin virkasuhteisiin 1.8.2006 - 31.7.2007, 1.8.2007 - 31.7.2008, 1.8.2008 - 31.7.2009, 1.8.2009 - 31.7.2010, 1.9.2010 - 31.5.2011, 1.8.2011 - 31.7.2012, 1.8.2012 - 31.7.2013, 1.8.2013 - 31.7.2016 ja 1.8.2016 - 31.5.2017 yhdeksällä eri nimityksellä. Rajaniemen virkasuhde Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymään on päättynyt 31.5.2017. Koulutusyhtymän selityksen mukaan viranhoitomääräyksistä kaksi on ollut sivutoimisia, ajanjaksoina 2010 - 2011 ja 2013 - 2016. Käytännössä tuntimäärät ovat ylittäneet sivutoimisuuden rajat lukuvuodesta 2014 - 2015 lähtien.

Perusteena määräaikaisuudelle on aikavälillä 1.8.2006 - 31.7.2016 annetuissa kahdeksassa viranhoitomääräyksessä ollut asetuksen edellyttämän kelpoisuuden puuttuminen. Rajaniemelle annetussa virkamääräyksessä ajalle 1.8.2013 - 31.7.2016 on todettu, että pedagogiset opinnot on suoritettava ennen 31.7.2016. Rajaniemeltä on puuttunut opetustoimen henkilöstön kelpoisuus-

vaatimuksista annetun asetuksen 13 §:n (986/1998) 1 momentin 2 kohdan mukaiset vähintään 35 opintoviikon laajuiset opettajan pedagogiset opinnot. Rajaniemi on oman ilmoituksensa mukaan suorittanut pedagogiseen kelpoisuuteen tähtäävät opinnot 14.4.2014 ja saanut mainitun asetuksen 13 §:n mukaisen ammatillisten opintojen opettajan kelpoisuuden.

Rajaniemelle annettuun virkamääräykseen ajalle 1.8.2016 - 31.5.2017 on määräaikaisuuden perusteeksi merkitty Dynastian päätös nro 88. Koulutusyhtymän selityksen mukaan määräyskirjassa on viitattu ammattiopiston rehtorin päätökseen numero 88/2016. Perusteita ei ole kirjattu viranhoitomääräykseen viitasta tarkemmin, mutta perusteet on saatettu Rajaniemelle tiedoksi rehtorin päätöksellä. Mainitun ammattiopiston rehtorin päätöksen numero 88 mukaan tieto- ja viestintätekniikan opettajatarvetta on kartoitettu koulutusyhtymän sisällä. Ajalle 1.8.2016 - 31.5.2017 on ollut selkeä tarve määräaikaisen päätoimisen tuntiopettajan palkkaamiselle. Aikuskoulutuksen puolella osa tieto- ja viestintätekniikan opettajista on ollut kiinni projekteissa, joiden päättymisen jälkeen toistaiseksi voimassa olevien vakanssien tarve kartoitetaan. Myös ammatillisen koulutuksen reformiin valmistautuminen voi tuoda muutoksia opettajamääriin. Määräaikaisuuden perusteena on ollut päätöksen mukaan myös se, että vuoden 2017 koulutustarjonnasta ja aloituspaikkojen kohdentamisesta ei vielä ole ollut yhtymähallituksen päätöstä.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Rajaniemellä ei ole ollut opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 13 §:n (986/1998) mukaista kelpoisuutta toimia ammatillisten opintojen opettajana silloin kun hänet on nimitetty opettajan määräaikaisiin virkasuhteisiin 1.8.2006 - 31.7.2007, 1.8.2007 - 31.7.2008, 1.8.2008 - 31.7.2009, 1.8.2009 - 31.7.2010, 1.9.2010 - 31.5.2011, 1.8.2011 - 31.7.2012, 1.8.2012 - 31.7.2013, 1.8.2013 - 31.7.2016. Hallinto-oikeus katsoo, että kelpoisuuden puuttuminen on ollut edellä mainittuina ajankohtina sellainen peruste nimittää Rajaniemi määräaikaiseen virkasuhteeseen, jota kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 3 §:n 2 momentissa viranhaltijan määräajaksi ottamiselta edellytetään. Siltä osin kun Rajaniemi on 11.6.2013 nimitetty ammattiopistolaitoksen opettajan määräaikaiseen virkasuhteeseen ajalle 1.8.2013 - 31.7.2016, hänet olisi kuitenkin opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 23 §:n 3 momentin nojalla voitu nimittää enintään kahden vuoden määräajaksi.

Siltä osin kun Rajaniemi on nimitetty opettajan määräaikaiseen virkasuhteeseen ajalle 1.8.2016 - 31.5.2017, hallinto-oikeus toteaa, että Rajaniemi on ollut lähes yhtäjaksoisesti nimitettynä opettajan tehtävään yli kymmenen vuoden ajan. Lisäksi opettajan tehtävä on asiakirjojen mukaan täytetty pysyvästi vuonna 2017. Rajaniemen hoitamat tehtävät ovat olleet sillä tavoin jatkuvia, ettei tehtävien luonne ole edellyttänyt virkasuhteen määräaikaista. Näin ollen kyse ei ole ollut kunnallisesta virkamiehestä annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaisesta työstä. Kun otetaan huomioon Rajaniemen pitkään jatkunut palvelussuhde, hallinto-oikeus katsoo, että ammattiopiston rehtorin päätöksestä numero 88 tai koulutusyhtymän antamasta selvityksestä ei ilmene, että päätöksessä mainituilla voimassa olevien vakanssien kartoittamisen tarpeella, amma-

tillisen koulutuksen reformiin valmistautumisella tai yhtymähallituksen päätöksen puuttumisella olisi ollut olennaisia vaikutuksia Rajaniemen opetustuntien määrään.

Edellä esitetyn perusteella Rajaniemi on 11.6.2013 nimitetty vastoin opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen 23 §:n 3 momentin määräystä kolmen vuoden määräaikaiseen opettajan virkasuhteeseen ajalle 1.8.2013 - 31.7.2016. Rajaniemen nimittämiseksi määräaikaiseen virkasuhteeseen ajalla 1.8.2016 - 31.5.2017 ei ole ollut kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaista perustetta. Näin ollen Rajaniemellä on määräaikaisen virkasuhteen päättymisen johdosta oikeus kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaiseen korvaukseen. Korvaus on näissä olosuhteissa vahvistettava vastaamaan seitsemän kuukauden palkkaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki kunnallisesta viranhaltijasta 3 §
Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 23 §

Oikeudenkäyntikulut

Hallinto-oikeus velvoittaa Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän korvaamaan Rajaniemen oikeudenkäyntikulut 1.500 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkeineen siitä lukien, kun kuukausi on kulunut hallinto-oikeuden päätöksen antamisesta.

Perustelut

Erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen olisi kohtuutonta, että Rajaniemi joutuisi pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Hallintolainkäyttölaki 74 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä HaK (07.07).

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Jorma Niemitalo,
Pirjo Joutsenlahti ja Jan-Erik Salo.

Jorma Niemitalo

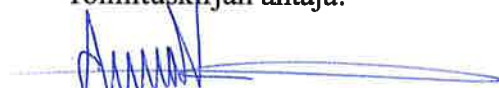
Pirjo Joutsenlahti

Jan-Erik Salo

Hallinto-oikeuden esittelijä

Merja Kivistö

Toimituskirjan antaja:

Anna Viljanen
lainkäyttösihteeri

Jakelu

Päätös ja maksu

Jussi Rajaniemi, maksutta
Asiamies:
OTM Tuomas Tuokko
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
saantitodistuksin

Jäljennös maksutta

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän yhtymähallitus

MT / AV

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Hallinto- oikeuden päätökseen saa hakea muutosta **korkeimmalta hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitettavan valituskirjelmän tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä viraston vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Valituskirjelmän ja muiden valitusasiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero sekä mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa tai ellei sähköisesti toimitettavassa asiakirjassa ole selvitystä asiamiehen toimivallasta.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, Helsinki

Puh.nro: 029 56 40200

Telefax: 029 56 40382

S-posti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00-16.15